
BUDAPEŠŤIANSKY PROTOKOL

Adam LeBor

PERFEKT

BUDAPEŠŤIANSKY PROTOKOL

BUDAPEŠŤIANSKY PROTOKOL

Adam LeBor

Original title of the book: The Budapest Protocol

Copyright: Adam LeBor © 2009

Slovak edition: Perfekt © 2011

Translation: Monika Srnková © 2011

Adam LeBor

BUDAPEŠTIANSKY PROTOKOL

Toto dielo je fikciou. Mená, postavy, miesta a udalosti sú výsledkom autorovej predstavivosti a sú vymyslené. Akákoľvek podobnosť s osobami, žijúcimi či mŕtvymi, podnikmi, udalosťami a miestami je čisto náhodná.

Z anglického originálu The Budapest Protocol preložila: Monika Srnková

Zodpovedná redaktorka: Vlasta Greschová

Vydal Perfekt, a. s., Karpatská 7, 811 05 Bratislava, ako svoju 592. publikáciu.

Rok vydania: 2011

Prvé vydanie

Grafická úprava: Kristína Vozáková

Zalomenie a zhotovenie tlačových podkladov: Pavol Janoško, Štúdio Perfekt

Tlač: Polygrafické centrum M&BG

ISBN 978-80-8046-500-1

POĎAKOVANIE

V prvom rade by som sa chcel poďakovať Rosie Whitehouseovej a Laure Keelingovej z Reportage Press, že verili tejto knihe. Ich bystrosť a inšpirujúce rady mi pomohli, aby sa môj rukopis zmenil na román. Pôvodne som príbeh, ktorý sa neskôr stal Budapeštianskym protokolom, začal písať pred viac ako desiatimi rokmi v Paríži. Adrian Brown a Patrick Bishop, moji dobrí priatelia, ma neustále povzbudzovali a podporovali a vždy si našli čas, aby so mnou strávili večer pri arabskom jedle a karafe vína v Chez Omar. Zvláštna parížska vďaka patrí Chantal Aguehovej a Alexovi Chesterovi. Som vďačný množstvu kamarátov a kolegov, ktorí mi pomáhali. Sú to: Rick Bruner, Mark Burnell, Chris Condon, Dora Czuková, Charles Cumming, Balazs Evans, Bob Green, Peter Green, Gerald Jacobs, Anthony Julius, Rudy Kennedyová, Bea Klukanová, Tony Lang, Justin Leighton, Nir Livay, Sam Loewenberg, dr. Jancis Long, Mark Milstein, John Nadler, Laszlo Ney, Boris Starling, Erwin Tuil a Diana Tylerová.

Ďakujem Dannymu O'Brienovi z Electronic Frontier Foundation, Janet Havenovej z Open Society Institute a Solane Larsenovej z Global Voices Online, ktorí mi neoceniteľnými technickými radami pomohli písať o bezpečnej komunikácii na internete. Fiammetta Roccová a Helena Douglasová z Economist ma zabezpečili stálym prísunom vzrušujúcich informácií, a tak mi pomohli vypilovať túto knihu. Nick Thorpe sa štedro podelil so svojimi úsmevnými príbehmi o osobnostiach komunistickej éry Maďarska. David Chance, Katalin Korompayová, Desmond McGrath, Bill Swainson a Olen Steinhauer čítali prvé verzie môjho rukopisu a poskytli mi hodnotné nápady na písanie, tak isto ako aj moja agentka Laura Longriggová. Moja veľká vďaka patrí kolegom z Times, ktorí pracovali so zahraničnými správami a posielali mi množstvo informácií o bývalej Juhoslávii a východnej Európe. Osobne som veľmi vďač-

ný dr. Istvánovi Fenyómu a Kriszte Fenyóovej, že ma pred niekoľkými rokmi zobrali na nezabudnuteľnú prechádzku po Budapešti do židovskej štvrťi, miesta, kde bolo počas vojny geto, a tým prispeli k inšpirácii tejto knihy. Alan Furst a Roger Boyes mi počas rokov práce na knihe neustále pomáhali a povzbudzovali ma. A najviac ďakujem Kati, Dannymu a Hannah.

*„Som presvedčený, že o päťdesiat rokov už ľudia nebudú
myslieť
na štátne hranice.“*

Josef Göebbels, september 1940

PROLÓG

Budapešť, november 1944

LEN šťastlivcov pochovali.

Miklós Farkas prekročil zamrznutú mŕtvolu ženy a otvoril kabelku, ktorú ešte stále zvierala v dlani. Bola prázdna. Hnal sa cez Károlyho bulvár, jeho tenký kabát vial popri ňom. Pud sebazáchovy už dávno potlačil pocit hanby z prehľadávania mŕtvych tiel. Chodník pokrývala hrubá vrstva ľadu, husto snežilo a vietor mu šľahal do tváre. Cítil pach dymu a korditu, chuť tehlového prachu z rozpadajúcich sa obytných domov. Na ceste ležal mŕtvy kôň. Brána geta na Dohányho ulici bola asi sto metrov za ním. Od jeho cieľa, veliteľstva SS v hoteli Savoy, ho delilo len sedem minút chôdze.

Z tmy vystúpili dvaja strelci, a keď zbadali Miklósa, začali sa hlúpo vyškeriť. Jeden bol vysoký a chudý, so špicatým nosom a riedkymi fúzmi. Na kabáte mal pripnutú striebornú mezuzu, ozdobu dverí židovských domov. Druhý bol nízky s červenými lícami a nervózne poskakoval z nohy na nohu. Mali oblečené vojenské čiapky a zimníky, rukávy označené štvoramenným krížom. Čižmy pokrývala vrstva žltého pergamenu, atrament z hebrejských písmen sa strácal v snehu.

Vysoký strelec zrazu vrazil svoju zbraň do Miklósovho žalúdka. Ten zalapal po dychu a zapotácal sa na zľadovatenom chodníku. Narovnal sa a zdvihol pravú ruku. Srdce mu pritom prudko bilo.

„Odvahe, bratku,“ skúsil pozdrav Šípových krížov. „Nevidel som vás.“ Podal im svoje doklady a veľmi si pritom želal, aby sa mu netriasli ruky.

Nízky muž obišiel Miklósa. Premeral si ho zhora nadol a štuchol ho svojou pištoľou.

„Bratku? Nemyslím si. Podľa mňa vyzeráš ako Žid,“ zvolal tak prenikavo, až mu hlas preskočil ako vzrušenému školákovi.

„Ja? A Žid? Vy žartujete. Ak niekto vyzerá ako Žid, tak ste to potom vy. Zastreľte ma, ak chcete,“ povedal Miklós drzo a odplul si na zem. „Ale zodpovedať sa budete SS.“

„SS?“ uškrnul sa vysoký strelec. „Uvidíme. Toto je Maďarsko. Nie Nemecko.“ Priložil hlaveň svojej zbrane pod Miklósovu bradu a vtlačil ju dnu. Miklós zachrčal od bolesti.

„Hlavu dozadu, vyššie, vyššie, presne tak. Tvoje papiere hovoria, že si Miklós Kovács. Meter osemdesiatpäť, svetlohnedé vlasy, modré oči,“ pozrel skúmavo na Miklósa. Opäť sa zahľadel do dokumentov. „Špeciálne povolenie zdržiavať sa mimo domu aj po zákaze vychádzania vďaka mimoriadne hodnotnej práci v hoteli Savoy. Chvályhodné. Ale nie dosť, Miklós Kuhn,“ povedal a pritlačil hlaveň ešte silnejšie.

„Volám sa Miklós Kovács. Pozrite sa. Je to tam jasne napísané,“ povedal Miklós a snažil sa prehltnúť napriek hlavni vtlačenej do hrdla. „Kuhn, Cohen, všetko jedno. Pozrime sa, kto naozaj si. Modli sa Kuhn – Cohen,“ prikázal vysoký strelec a odtiahol hlaveň zbrane. Pre Nemcov bolo zabíjanie Židov biznisom. Pre Šípové kríže, maďarských nacistických spojencov, to bolo potešenie, ktoré silnelo podľa toho, ako Rusi postupovali. Vysoký strelec sa uškrnul a namieril pištoľ na Miklósovu hlavu. „Otče náš, ktorý si na nebesiach,“ Miklós zakašľal, aby zakryl chvenie, a pokračoval. „Posväť sa meno tvoje, príď kráľovstvo tvoje, buď vôľa tvoja, ako v nebi tak i na zemi, chlieb náš každodenný daj nám dnes a odpusť nám naše viny...“

„Dokonči to,“ zavrčal strelec. Pri rieke vybuchla mína a tlaková vlna zatriasla oknami na okolitých domoch. „A rýchlo!“ Miklós odriekal modlitbu plynule až do konca: „Lebo tvoje je kráľovstvo a moc i sláva, na veky vekov. Amen.“ A prežehnal sa.

Vysoký strelec spustil svoju zbraň, pohral sa s fúzmi a povedal:

„Nebolo to zlé. Vôbec to nebolo zlé. Ale každý sa môže naučiť modlitbu. Skončíme to.“

„Veru, môže sa to naučiť!“ zvolal nízky vojak.

„Zbláznili ste sa?“ protestoval Miklós.

Vysoký strelec ho silno udrel pažbou do hrude „Nehádaj – sa – so – mnou,“ povedal pomaly, ale veľmi dôrazne.

Miklós sa po silnom údere zapotácal. Narazil do steny a šmykol sa na ľade. Spadol na chodník a líce si udrel o dlažbu. Schmatli ho za ramená a zdvihli tak, aby kľačal. Nízky vojak vytočil Miklósovu ruku, zatlačil mu hlavu dole, a keď mu pritláčal pištoľ ku krku, smial sa.

„Kto je na rade?“ spýtal sa.

„Nepamätám sa,“ povedal vysoký. „Myslím, že ja som bol posledný. Alebo ty?“

Keď mu prúd ľadovej vody stekal po chrbte, striaslo ho. Snažil sa predstaviť si svoju ženu Ruth, ale jediné, čo videl, bol sivý, zamrznutý chodník. Zmocnil sa ho mrazivý pocit hrôzy. Nie teraz, nie takto. Pokúšal sa odtiahnuť od hlavne pištole, ale vojak mu vykrútil ruku ešte vyššie. V chrbte pocítil ostrú bolesť. Vysoký muž namieril svoju zbraň na Miklósovu hlavu. On si prekřížil ramená, zavrel oči, zahryzol si do pier a prerušovane dýchal.

„Uľahči si to, Kuhn. Buď ticho a my to skončíme jemne a rýchlo. Ináč to bude veľmi neprijemné,“ povedal nízky muž, keď vtláča hlavu zbrane do Miklósovho krku.

Smerom k nim sa približovalo elegantné čierne auto Grosser Mercedes. Nad prednými svetlami mu viali nacistické vlajky. Auto zrazu zastalo pri chodníku, chvíľu sa šmýkalo po zľadovatenej ceste a potom sa naširoko roztvorili dvere. Vystúpil z nich dôstojník SS oblečený v slávnostnej uniforme. Jeho pobočník vyšiel z druhej strany s pripravenou automatickou zbraňou a postavil sa pred Maďarov.

„Halt! Zložte zbrane,“ prikázal dôstojník SS. Maďarskí vojaci spustili zbrane a cúvli. Miklós sa pomaly postavil s rukami nad hlavou. Nemec podišiel bližšie. Vysoký strelec ukázal na Miklósa a nervózne sa zasmial. „Nech sa páči. Poslúžte si. Je to Žid.“

Dôstojník SS vybral z puzdra svojho Lugera a namieril na dvoch mužov zo Šípových krížov. Po celej ulici sa ozval rachot. Gulka vyhlbila dieru do steny tesne vedľa nich. Strelci odskočili a v tvárach sa im zračilo prekvapenie i strach. Dôstojník SS ešte dvakrát strelil do zeme, guľku pred každého. Nízky strelec sa od strachu triasol a pri nohách sa mu začala vytvárať žltá mláka.

Miklós spustil ruky, utrel si krvácajúce ústa a uprene sa pozrel na Nemca. Bol vysoký a bledý, kedysi blond vlasy mal už takmer úplne biele, mal ostré črty tváre a inteligentné modré oči. Jeho ľavý rukáv bol prázdny, iba pripnutý k saku. Friedrich Vautker bol najmladším plukovníkom vo Waffen SS. Vojska jeho povýšenie len urýchlila. Kývol Miklósovi na pozdrav. Miklós kývol späť, srdce mu ešte stále zúrivo bilo.

„Tento muž pracuje pre nás. Je to jasné, vy maďarskí blbci?“ Vautker pozrel na mužov zo Šípových krížov: „Smrdíte chľastom. Nečudo, že sú Rusi pred bránami.“

Vautker si vložil pištoľ späť do puzdra a z kabáta vysokého strelca strhol striebornú mezuzu.

Okolo nich prešlo s veľkým rachotom vojenskej nákladnej autá. Nemecí vojaci sedeli zababušení v zimmíkoch v dvoch radoch oproti sebe a smerovali na front. Keď sa k nim vodič priblížil, spomalil, pozrel sa so záujmom na obraz, ktorý sa mu naskytol, a zastavil.

„Nejaký problém?“ spýtal sa a vytúroval motor autá. Stroj začal zavýjať, snažil sa pracovať aj pri zriedenom benzíne. Niekoľko Nemcov sa obrátilo a sledovalo situáciu.

„Nie, teraz nie,“ odpovedal Vautker „Kam máte namierené?“

„Východný front. Červení na nás útočia. Veliteľstvo tvrdí, že je nás tam málo.“

Vautker kývol rukou smerom k mužom zo Šípových krížov. „Berte ich. Do prvej línie.“

Maďari sa snažili protestovať. Šiesti veľkí vojaci zoskočili a vyložili ich na korbu.

Nákladné auto vyrazilo, nízky strelec kňučal ako malé psíča.

Dôstojník SS si poťažkal striebornú mezuzu a podal ju Miklósovi. „Majte ju vy, Herr Kovács. Môže sa ešte zísť. A teraz nastúpte do auta.“

Pod váhou striebornej tácky s pohármi so šampanským už Miklósa boleli ramená. Hlava mu dunela, hrdlo sa chvelo a kolená pulzovali od bolesti, ale snažil sa sústrediť na svoju prácu. Večera sa podávala v pivnici hotela Savoy. Ťažké čierne závesy zahaľovali steny od stropu až po podlahu. Sviečky prskali, vosk kvapkal na obrusy. Klavirista hral piesne z Veselej vdovy, operety, ktorú skomponoval Franz Lehár. Bola to Hitlerova obľúbená opereta. V chladnej miestnosti sa stretlo pár tuctov ľudí. Niektorí mali na sebe čierne uniformy SS alebo vojenské sivé, ale niektorí vyzerali ako civilisti. Hráčka žien sa triasla od zimy v kokteillových šatách. Dvaja muži v oblekoch stáli na okraji skupiny. Obaja odmietli ponúkané šampanské. Miklós si všimol, že hovoria so švajčiarskym prízvukom.

Miklós pristúpil k známej budapeštianskej herečke, červenovláske v modrých hodvábných šatách. Spýtavo sa naňho pozrela, na dva dúšky vypila pohár šampanského a okamžite sa načiahla za druhým. Mala neprítomný a zastrený pohľad.

Keď personál priniesol jedlo do kuchyne, hlavný čašník hotela Savoy kývol na Miklósa. Aladár Nagy pracoval kedysi ako komorník u Farkasovcov v ich rodinnom sídle, v pätnástizbovej vile na kopci na Andrásyho bulvári. Bol to nízky, buclatý muž s okrúhlymi lícami a živými modrými očami.

„Mala by si vás pamätať. Viackrát som jej podával večeru vo vašom dome,“ zamrmlal.

Miklós sa smutne usmial. „Áno, keď sme ešte mali dom.“ Vilu Farkasovcov zabrali Nemci v marci, deň potom, ako vtrhli do Budapešti. Nagy prepustili, ale rýchlo sa zamestnal v hoteli Savoy, kde našiel prácu aj pre Miklósa. To umožnilo Miklósovi prístup k najcennejšiemu tovaru tej zimy v Budapešti – k jedlu.

„Váš otec?“ spýtal sa Aladár.

Baróna Lajosa Farkasa, priateľa maďarského vládcu admirála Hor-

thyho, ako si namýšľal, zatkli hneď potom, ako obsadili jeho dom, a už ho viac nevideli. Rodina síce o niekoľko týždňov dostala pohľadnicu z akéhosi mesta v Rakúsku, ktoré sa volalo Mauthausen, ale bola napísaná cudzou rukou.

Miklós potriasol hlavou: „Žiadne správy.“

„A Ruth?“

Miklós sa usmial: „Žije. Niekedy sa až čudujem, ako je to možné. Vždy, keď jej prinesiem jedlo, odsunie ho. A čo je s vami?“

„Môjho chlapca poslali na front,“ povedal Aladár so zlomeným hlasom. „Má šesťnásť. Dali mu zbraň z prvej svetovej vojny. Ešte nikdy nestrieľal. Jeho matka stále plače.“ Miklós chápavo prikývol a súcitne potľapkal Aladára po pleci. Vrátil sa späť k spoločnosti. Vzduch hustol od dymu z cigariet a výparov parfumov a alkoholu, miestnosťou sa niesol hlučný smiech, ktorý miestami prechádzal do hystérie. Miklós sa s úžasom pozeral na mužov a ženy prejedajúcich sa pri stoloch. Zaplavila ho vlna horkosti: husacia pečeň a chrumkavé zemiaky smažené na tuku, pečená kačica so zeleninou, hovädzí steak zaliaty krémovou paprikovou omáčkou, fľaše vína zoradené pred jedlom. A len na minútu chôdze odtiaľ ľudia zomierali od hladu.

Plukovník Vautker si nalial veľký pohár červeného vína a zakýval mu. „Nuž, Kovács, Rusi tu budú už čoskoro. Prihovoríte sa za mňa, však? Povedzte im, že som vás zachránil pred Šípovými krížmi. Možno to budem potrebovať.“

Miklós prikývol. „Samozrejme, pane. Čokoľvek, čím vám môžem pomôcť,“ odpovedal bezvýrazným hlasom. Vautker sa obrátil k červenoľasej herečke sediacej po jeho boku a položil si ruku na jej operadlo. Povzbudivo sa naňho usmiala.

Miklós sa vrátil späť do hotelovej kuchyne. Miestnosť bola horúca s vydýchaným vzduchom a páchla tukom a várou. Steny sa mu začali približovať a Miklós mal pocit, že hneď odpadne. Nalial si pohár vody, sadol si a čakal, kým všetci dojedia večeru. Potom plukovník Vautker zahlásil, že sa začína večerná porada. Dvere sa zavreli, čašníci pozbierali zo stolov zvyšky jedál a odniesli ich do kuchyne. Miklós sa načia-

hol cez stôl za husacím stehnom. Bolo takmer nedotknuté. Chudý, zhrbený muž ho však stihol uchmatnúť tesne pred ním, a keď si pchal masné mäso do vrecka, oči sa mu víťazoslávne leskli. Niečo sa v Miklósovi vzbúrilo a vrhol sa na muža so zdvihnutou pravou päšťou. Chudý muž schytil kuchynský nôž. Aladár sa postavil medzi nich. Jednu ruku položil na Miklósovu hrud' a druhú nastavil smerom k chudému mužovi. Ten mu podal nôž. „Tam vonku je dosť bojov. Tu vnútri nebude žiaden, ak tu ešte chcete pracovať. A teraz si podajte ruky,“ povedal Aladár a muži poslúchli. Aladár odtiahol Miklósa na bok. „Nebojte sa, bude dosť aj pre vás. Podťe.“

Aladár sa poďakoval personálu a poslal ho domov, každého s balíčkom zvyškov. Miklós si spravil miesto medzi odpadkami z večere a sadol si s tanierom kuraciny a zemiakov. Žul pomaly a dôkladne. Jeho žalúdok mal po hladovaní v gete problém spracovať výdatné jedlo. Aladár nalial obom pohár červeného vína.

„Čo myslíte, koľko majú ešte času?“ spýtal sa Aladár.

„Nie veľa, vďaka bohu. Rusi obkľúčili mesto. Počúť, že netrpia nedostatkom munície. Nemecké dodávky už odrezali. Počul som, že niektorí generáli by chceli kapitulovať, ale Hitler nesúhlasí. Šípové kríže utekajú smerom na západ. Rusi obsadzujú mesto, dom za domom, izbu za izbou. Môže to trvať týždne, alebo dni.“

Aladár prikývol. „Nehorím láskou ku komunistom. Ale chcem, aby sa to skončilo čo najskôr, aby som mal syna doma. Čo budete robiť, keď sa sem Ivanovia dostanú?“

Miklós pokrčil ramenami. „Pokúsime sa začať znovu žiť, dúfam.“

„Ostanete? Po tom všetkom?“

„Samozrejme. Sme Maďari.“ Miklós si opatrne napichol na vidličku kúsok kuracieho mäsa a plátok zemiaka. „Ale čo robia títo šialenci, teraz majú večierok?“

„Je to čudné. Tí dvaja v švajčiarskych oblekoch prišli pred niekoľkými dňami,“ Aladár sa odmlčal, „mali sme tu ráno veselo. Prevrátili hotel hore nohami.“

„Prečo?“

„Stratili sa akési dokumenty. Oblekoví zúrili.“

„A našli ich?“ spýtal sa Miklós.

Aladár sa uškrnul a naliel ešte víno. „Dajte si. Čoskoro bude už len vodka.“

1.

KAPITOLA

Budapešť, zima, súčasnosť

Alex Farkas sa strhol, telo mal celé mokré od potu, srdce mu silno bilo. Ležal v pološere bez pohnutia, nútil sa dýchať pokojne a počúvať ruch večerného mesta.

„Prečo si ma zobudil? Mala som taký krásny sen,“ opýtal sa rozhorčene ospalý ženský hlas. „Kričal si. Čo sa deje?“

Alex sa posadil, potriasol hlavou, aby zahnal spomienky. „Nič. Som v poriadku.“ Toto je realita, presviedčal sa: tu, teraz, jej horúce telo pritlačené k nemu, jej svetlé vlasy strapaté od spánku.

Zsófi Petcsárdyová sa ponatáhovala a oprela sa o lakte, v očiach sa jej zračili obavy. „Nevyzeráš dobre. Akoby si videl ducha.“ Otočila sa a načiahla sa za fľašou minerálnej vody, ktorá stála pri posteli.

Bola teplá a odstáta, ale napil sa z nej. Pozrel sa na hodiny. „Ďakujem. Je mi to ľúto, Zsófi, ale o ôsmej musím byť v Kultúre, mám stretnutie so starým otcom.

Zamračila sa. „To má byť vďaka za to, že sa o teba starám? Vyhadzuješ ma?“

„Môžeš tu na mňa počkať, ak chceš,“ ponúkol jej Alex a pobozkal ju na čelo.

Zsófi sa odtiahla a poobzerala sa po jednoizbovom rohovom byte na piatom poschodí. Steny, kedysi biele, boli teraz sivé a olupovala sa z nich už farba. Hnedooranžový nábytok zo sedemdesiatych rokov už dávno vybledol. V každom rohu boli uložené preplnené škatule s knihami, ich obsah vypadával na ošúchané parkety, ktoré vrzgali, keď po nich niekto prešiel. Byt bol otočený smerom na Ulicu Lajosa Kossut-

ha, rušnú, štvorprúdovú cestu, ktorá sa tiahla od Veľkého bulváru popri centre mesta až dole k Alžbetinmu mostu a k rieke. Francúzske okno viedlo na malý balkón, ktorý ponúkal výhľad na Dunaj, druhým smerom na hotel Savoy na blízkom Františkánskom námestí, ale výhľad teraz čiastočne blokoval rad zhnednutých rastlín. „Nie, vďaka. Nechcem, ale sprav mi aspoň čaj,“ povedala a ešte viac sa prikryla.

Alex sa vydriapal z postele a prešiel do kúpeľne. Vošiel do vane na levých nohách, sprcha bola pripevnená na vodovodnej batérii. Bol príliš dlhý, aby sa vo vani natiahol, takže si sadol a pustil na seba takú horúcu vodu, akú len zniesol, rýchlo sa umyl a potom na seba pustil prúd studenej vody, až ho striaslo a začal lapať po dychu. Vyšiel už s čistou hlavou, obmotal si uterák okolo pása a prešiel do kuchyne. Pripraviť čaj bolo náročnejšie, ako sa zdalo. Sporák si pamätal ešte časy pred pádom Berlínskeho múru, ak nie aj obdobie pred múrom samotným. Chladnička vrčala ako lietadlo pri štartovaní. Stav elektrického vedenia bol životu nebezpečný a len úplatok desaťtisíc forintov, asi tridsaťpäť eur, zabránil kontrolórovi, aby neodpojil dodávku elektriny.

Dotkol sa vyblednutej fotografie zavesenej na stene. Bol na nej mladší, tvár vyzerala chudšie, ruku mal položenú okolo ramena vysokej, mladej ženy so slovanskými črtami a dlhými čiernymi vlasmi uviazanými do vrkoča. Obaja mali oblečené nepriestrelné vesty a prilby a nervózne sa usmievali. „Vitajte v pekle“ stálo namaľované na stene za nimi, písmená boli zjazvené od guliek.

Alex odvrátil zrak, naplnil rýchlovarnú kanvicu a zapol ju. Prezrel dve skrinky, aby našiel nejaký čaj. Jedna bola prázdna, v druhej ležalo vrecko s cukrom a stará fľaša so slivkovým lekvárom. Zo smetného koša vytrčala škatuľa od pizze. V nej našiel jeden vysušený kúsok a použité vrecúško čaju. Opláchol ho a položil do hrnčeka práve vtedy, keď voda zovrela a kanvica sa vypla. Obrátil sa a uvidel Zsófi, ako bojuje so zipsom na svojej čiernej koženej cyklistickej bunde. Zsófi bola balerínou, vychádzajúcou tanečnou hviezdou Maďarska. Stretli sa v lete, keď o nej Alex písal článok pre *Budapest News*, týždenník vychá-

dzajúci v anglickom jazyku, kde Alex pracoval ako pomocný redaktor. Rozhovor pri poháriku sa pretiahol do večere... a potom ešte dlhšie.

„Ďakujem, ale vynechám ten čaj. Odchádzam,“ povedala Zsófi, keď vchádzala do kuchyne s úspešne zapnutým zipsom. Prešla okolo fotografie. „Nový obrázok.“

„Nie je nový. To je Sarajevo počas vojny,“ povedal Alex a zalial čaj.

„Bol si chudší. Kto je to?“ spýtala sa Zsófi, ukazujúc na fotografiu.

„Každý bol vtedy chudší. Volá sa Azra.“

Podišla bližšie. „Príťažlivá Azra. Bolo tam skutočne peklo?“

Uškrnul sa. „Nie vždy.“

„Rozumiem,“ odvrkla podráždene.

„Bolo to už dávno,“ povedal skôr pre seba. Načiahol sa za škatuľou od pizze a vybral z nej zvyšný kúsok. „A čo tak večera?“ Pizza sa rozlomila na polovicu a padla na dlážku.

Zsófi naňho škaredo pozrela. „Spýtaj sa Azry. Možno je ona hladná.“

Zahryzol si do pery. „Pochybujem.“ Vykročil smerom k nej. „Zsófi, ja som jediný, kto tu má dôvod žiarliť.“

„Zabudni na to, Alex. Zavolaj mi, keď si nájdeš na mňa čas popri svojej zaneprázdnenosti,“ povedala a zabuchla za sebou dvere.

Alex býval na rohu ulíc Sándora Petőfiho a Lajosa Kossutha blízko Dunaja. Kultúra bola vzdialená len na pätnásť minút chôdze v srdci Siedmeho okresu, v historickej židovskej časti Budapešti. Mnohé ulice, námestia a trhoviská boli nedotknuté od roku 1945. Študenti, umelci a emigranti sa sem nasťahovali, a tak sa Siedmy okres stal štvrtou hipíkov a bohémov. Jej centrálna poloha a veľkolepé, no schátralé domy z nej spravili prvotriedny cieľ pre realitných maklérov. Množstvo budov bolo na pokraji zrútenia, keďže noví majitelia čakali, kým sa stanú neobývanými, aby ich mohli zbúrať. Aj keď sa už investorom podarilo získať stavebné povolenie, trvalo ešte niekoľko mesia-

cov, kým sa práce skutočne začali. Potom prišli sťahováci. Majitelia dovliekli nákladné auto plné použitých stoličiek a stolov, nápoje a hudobnú aparatúru, a párty sa mohla začať.

Alex šiel po Ulici Lajosa Kossutha smerom od rieky, jedným okom si prezeral turistické autobusy parkujúce pred hotelom Savoy. Popri ňom prechádzali autá smerujúce na Alžbetin most, výfukové plyny sa miešali s vôňou kebabu z tureckého bufetu na rohu Károlyho bulvára. Ľadový vietor, ktorý fúkal smerom k Dunaju, mu štípal oči, preto sa ešte viac zababušil do svojho koženého kabáta. Bol vysoký a štíhly, mal husté, čierne a neposlušné vlasy a dlhý rovný nos, ktorý sa týčil nad plnými perami, ktoré si hrýzol, keď bol nervózny. Najneobyčajnejšie na ňom boli jeho oči, jedno modré, druhé zelené, lemované dlhými, dohora vytočenými mihalnicami.

Zabočil doľava na Károlyho bulvár, prešiel okolo Veľkej synagógy, potom cez električkové koľaje na Deákovom námestí a ocitol sa na Királyho ulici v srdci Siedmeho okresu. Obrovský plagát, vysoký štyri poschodia, prekryval prednú stranu budovy, ktorú práve renovovali. Bol na nej zobrazený opálený, dobre vyzerajúci muž, ktorý stál vedľa atraktívnej blondínky. Pred nimi stáli tri deti a všetci mali na tvári šťastný úsmev. Plagát hlásal: „Voľte Sanzlermanna – rodinu, prácu, jednotu.“

Strážnik z Kultúry pozdravil Alexa a ustúpil, aby mu umožnil vojsť. Široká vstupná hala prechádzala do labyrintu barov a fajčiarskych výklenkov. Neomietnutá stena bola oblepená inzerátmi, v ktorých sa hľadali spolubývajúci, ponúkali bicykle na predaj a práca pre učiteľov angličtiny. Alex prešiel cez hlavné nádvorie, ktoré bolo zakryté plastovou strieškou a vykurované záhradnými ohrievačmi. Na javisku hrala Roma Party, populárna cigánska skupina, hudba sa niesla celým nádvorím. Majiteľ pozdravil Alexa hlasným *Shalom, habibi* a podal mu jeho tradičný pohár ľadovo vychladenej *szilva pálinky*, slivovice. Ehud bol Izraelčan, svalnatý, bývalý člen komanda, v nose mal piercing a hlavu mal vyholenú. Jeho starí rodičia prežili holokaust v Maďarsku. Štúdium na lekárskej fakulte v Budapešti ukon-